

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра агрометеорології та агроекології

Затверджено
на засіданні групи забезпечення спеціальності
Протокол № 1 від « 1 » вересня 2023 року

Голова групи Данілова Н.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної практики
«Землеустрій та кадастр»
Рівень вищої освіти – бакалавр
Спеціальність – 193 «Геодезія та землеустрій»,
ОПП «Землеустрій та кадастр»
Навчально-науковий гідрометеорологічний інститут

Рік навчання – 4, семестр - VIII
Тривалість практики – 3 тижні
Кредитів ECTS – 4,0 ECTS (120 годин)
Форма контролю – Залік

Затверджено
на засіданні кафедри
агрометеорології та агроекології
Протокол № 1 від «1 » вересня 2023 року

Т.в.о. завідувача кафедри Вольвач О.В.

Робоча програма навчальної практики «Землеустрій та кадастр» для студентів за спеціальністю 193 – Геодезія та землеустрій, ОПП «Землеустрій та кадастр», рівня вищої освіти «бакалавр».

Кафедра: агрометеорології та агроекології Одеського державного екологічного університету ОДЕКУ, Одеса, 2023 р.

Укладач: Данілова Наталія Василівна, ст. викладач, канд.геогр.наук.

Вступ

Навчальна практика «Землеустрій та кадастр» для студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» ОПП «Землеустрій та кадастр» на 4 курсі у 8 навчальному семестрі у аудиторному або дистанційному форматі. Здобувачі вищої освіти мають можливість вибору баз практик в фахових установах, як реалізації їх права на вільний вибір не менше 25% об'єму освітньої програми.

Навчальна практика в аудиторному форматі проводиться за адресою: вул. Львівська 15, НЛК №1, каб. 224.

Тривалість практики – 3 тижні.

Метою проведення навчальної практики є оволодіння здобувачами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час виконання конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності; придбання навичок самостійного виконання завдань із землеустрою та кадастру.

Після проходження практики студент повинен:

знати

- зміст і технологію одержання вихідної інформації для здійснення робіт із землеустрою та кадастру;
- область і можливість застосування отриманих під час навчання знань;
- технологію та організацію розробки документації із землеустрою із застосуванням сучасних геоінформаційних систем;
- організацію робіт із землеустрою та кадастру;
- види документації із землеустрою та порядок їх складання, розроблення, погодження та затвердження на загальнодержавному, регіональному і місцевому рівнях;

вміти

- аналізувати застосування законодавчих актів та нормативних документів щодо управління земельними ресурсами;
- аналізувати вимоги Земельного кодексу України та інших нормативноправових актів під час розробки кадастрової та землепорядної документації;
- складання топографічних планів і карт землекористувань та землеволодінь;
- визначення площі і складання експлікації;
- встановлення та відновлення меж;
- коригування планів;

- оцінювати вплив складу угідь на екологічну стабільність агроландшафту;
- оцінювати природно-господарське використання земель;
- визначати експертну грошову оцінку;
- визначати нормативну грошову оцінку;
- складання та оформлення документів щодо землевпорядкування;
- використовувати програмні продукти AutoCAD, ArcGis, QGIS.

Методичне забезпечення навчальної практики здійснюється за допомогою підручників, конспектів лекцій та методичних вказівок, перелік яких наводиться у списку літературних джерел.

Контроль якості засвоєння знань та набуття практичних навиків здійснюється за кредитно-модульною системою.

Забезпечення інструктажу про правила техніки безпеки здійснюють завідувачі кафедр гідрології, океанології та морського природокористування і викладачі, які безпосередньо керують практикою.

1 Зміст практики

Розподіл навчального часу по темах навчальної практики

№ п/п	Найменування тем	К-сть годин	К-сть кред.	Форма поточного контролю СРС
1	Охорона праці в галузі	6	0,2	Перевірка завдання, Захист
2	Законодавче забезпечення землеустрою в Україні та світі. Державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою	9	0,3	Перевірка завдання, Захист
3	Ведення Державного земельного кадастру на території	27	0,9	Перевірка завдання, Захист
4	Оцінка екологічного стану та ефективність використання земельних ресурсів	24	0,8	Перевірка завдання, Захист
5	Експертна грошова оцінка земельних ділянок ринковим підходом	12	0,4	Перевірка завдання, Захист
6	Нормативна грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення	12	0,4	Перевірка завдання, Захист
	Самостійна робота	30	1	
	Всього	120	4	

2 Методичні рекомендації

Практику за спеціальністю студенти проходять за наступним планом:

Вступ. У вступі звіту по практиці коротко викладають мету та задачі навчальної практики, перелік виконання завдань із землеустрою та кадастру, які повинні бути складеними студентами, наводять відомості про матеріали, на підставі яких виконується робота, вказують практичне значення роботи та галузь застосування.

Вступ розташовують на окремій сторінці.

1 Охорона праці в галузі.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно виконати такі види робіт, згідно рекомендованої літератури [1, 6].

1.1 Загальні поняття охорони праці.

1.2 Правові та організаційні основи охорони праці в Україні.

1.2.1 Основні законодавчі та нормативні акти з охорони праці

1.2.2 Закон України «Про охорону праці»

1.2.3 Кодекс законів про працю

1.2.4 Нормативні акти про охорону праці, що діють у межах підприємства

1.2.5 Інструкції з охорони праці

1.2.6 Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці

1.3 Аналіз стану умов праці землевпорядників

1.3.1 Класи умов праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів трудового процесу

1.3.2. Професійні захворювання, спричинені виробничими факторами

1.3.3. Гігієна праці землевпорядників

1.3.4 Атестація робочих місць за умовами праці

1.3.5. Профілактичні заходи щодо поліпшення умов праці

2 Законодавче забезпечення землеустрою в Україні та світі. Державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно розглянути законодавчу базу, згідно рекомендованої літератури [2, 3, 17-28].

2.1 Правова основа землеустрою

2.2 Державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою

3 Ведення Державного земельного кадастру на території.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно виконати такі види робіт, згідно рекомендованої літератури [3, 4].

3.1 Підготовча робота для складання державної статистичної з обліку земель

3.1.1 Розподіл земель сільської ради за видами цільового призначення та угіддями

3.1.2 Складання експлікації земель сільської ради за видами цільового призначення та категоріями земель

3.1.3 Складання експлікації земель сільської ради за видами цільового призначення та формами власності

3.2 Обмеження у використанні земель, як об'єкт державного земельного кадастру

3.2.1 Складання експлікації земель обмеженого використання

3.2.2 Складання плану обмежень

3.3 Державна реєстрація земельної ділянки

4 Оцінка екологічного стану та ефективність використання земельних ресурсів.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно виконати такі види робіт, згідно рекомендованої літератури [3, 5, 7-16].

4.1 Теоретичні основи ефективного використання земельних ресурсів

4.2 Оцінка сучасного стану та ефективність використанні земельних ресурсів

4.2.1 Загальні відомості про об'єкт дослідження

4.2.2 Сучасний стан земельних ресурсів

4.2.3 Проблеми сучасного землекористування

4.3 Напрями покращення стану земельних ресурсів

4.3.1 Раціональне використання та охорона земельних ресурсів

5 Експертна грошова оцінка земельних ділянок ринковим підходом.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно виконати такі види робіт, згідно рекомендованої літератури [3, 18-20, 34].

5.1 Експертна оцінка землі: економічна сутність та особливості проведення

5.1.1 Грошова оцінка землі як інструмент сталого землекористування

5.1.2 Загальні відомості про об'єкт дослідження

5.2 Аналіз умов та ефективності використання земельних ділянок

5.2.1 Методика розрахунку експертної вартості земельної ділянки методичним підходом порівняння продажу подібних земельних ділянок

5.2.2 Розрахунок експертної вартості земельної ділянки методичним підходом порівняння цін продажу подібних земельних ділянок

6 Нормативна грошова оцінка земельної ділянки.

Виконуючи завдання з цього розділу навчальної практики, необхідно виконати такі види робіт, згідно рекомендованої літератури [3, 19, 21, 22, 35-37].

6.1 Нормативна грошова оцінка земель сільськогосподарського призначення

6.1.1 Правова та нормативно-методична основа нормативної грошової оцінки

6.1.2 Загальні відомості про об'єкт дослідження

6.2 Аналіз умов та ефективності використання земельних ділянок

6.2.1 Методика розрахунку нормативної грошової оцінки

6.2.2 Розрахунок нормативної грошової оцінки земельної ділянки сільськогосподарського призначення

Керівник практики повинен проводити систематичний контроль за виконанням календарного плану практики, строків, ведення документації та складання звітів.

Завершується навчальна практика підготовкою звіту, який рекомендується заслухати на останньому занятті всієї групи. Керівник практики оцінює роботу кожного студента з урахуванням його відношення до роботи, змісту та оформлення звіту, його знань та вмінь.

3 Форми та методи контролю

Контроль за проведенням практики здійснюється керівником практики щотижня згідно з термінами виконання розділів, які вказані в календарному плані.

Керівник практики веде щоденник практики, в якому відображає присутність студентів на практиці, контролює виконання необхідних обсягів робіт, зміст звітних матеріалів, стежить за дотриманням правил техніки безпеки й участю студентів у роботах і засвідчує його особистим підписом. Оцінюється рівень теоретичних і практичних знань за спеціальними дисциплінами та ступінь готовності студента до самостійної роботи як бакалавра, його трудова дисципліна.

На час закінчення практики студент повинен скласти звіт про практику, який є формою підсумкового контролю.

Навчальна практика оцінюється у кількісному та якісному вигляді як самостійний вид навчання. **Залік** з навчальної практики виставляється при умові повного виконання завдання, оформлення звіту і його захисту, у відомості встановленого зразка. При цьому робота під час практики, оформлення і своєчасне представлення звіту оцінюється у 60% від загальної суми балів, а результати захисту звіту - у 40%.

Контроль поточних та залишкових знань здійснюється на основі усного опитування студентів під час занять з навчальної практики. Наприкінці практики студенти захищають звіти.

Робота під час практики оцінюється за такими показниками: присутність на заняттях, підготовленість до нього, вірність розрахунків, якість оформлення звіту та відповідність його вимогам ДСТУ, своєчасність представлення.

Захист звіту оцінюється за такими показниками: виконання завдання, вміння користуватися методиками, теоретичні знання за темами практики.

Підведення підсумків практики

Поточна та підсумкова оцінка за проходження практики студентами здійснюється за модульною системою. Максимальна сума балів, яку може отримати студент, складає 100 балів. Студенти, які набрали 60% і більше від максимально можливої суми (тобто 60 балів і вище), отримують залік.

Шкала відповідності інтегральних оцінок в сумарній атестації по дисципліні у вигляді заліку

Інтегральна сума балів по дисципліні	Оцінка
< 60% від максимальної суми балів	не зарах
60-100% від максимальної суми балів	зарах

Шкала оцінювання за системою ECTS та системою університету

За шкалою ECTS	За національною системою	За системою університету (у відсотках)
A	5 (відмінно)	90 – 100
B	4 (добре)	82 – 89,9
C	4 (добре)	74 – 81,9
D	3 (задовільно)	64 – 73,9
E	3 (задовільно)	60 – 63,9
Fx	2 (незадовільно)	35 – 59,9
F	2 (незадовільно)	1 – 34,9

Після заліку викладачі складають звіти про результати проходження практики – успішність та якість, які розглядаються на кафедрах. За результатами звіту кафедри роблять висновки про успішність та якість проведення практики. Залік з середньою оцінкою за кожен вид завдань виставляється у інтегральних відомостях.

4 Вимоги до звіту

При проходженні навчальної практики студенти складають звіт практики. Звіт практики перевіряється та затверджується керівниками практики і є основою для отримання заліку.

На початку звіту міститься календарний графік проходження практики.

Вимоги до оформлення:

1. Звіт оформлюють на аркушах формату А4 (210x297 мм), поля – вгорі, внизу, ліворуч – не менше 20 мм, праворуч – не менше 10 мм.

2. Заголовки структурних елементів звіту та заголовки розділів розташовують у середині рядків без крапок наприкінці, не підкреслюють. Заголовки підрозділів починають з абзаців, не підкреслюють, без крапки у кінці.

Відстань між заголовком і текстом повинна бути у два рядки.

3. Не слід розміщувати назву розділу чи підрозділу наприкінці рядка, якщо після неї розміщують тільки один рядок тексту.

4. Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Титульний аркуш вводять до загальної нумерації сторінок звіту. Номер сторінки на титульному аркуші не ставлять.

5. Ілюстрації й таблиці розміщують на окремих сторінках, вводячи їх до загальної нумерації. Вони розміщуються безпосередньо після тексту, в якому вперше йдеться про них. На всі ілюстрації й таблиці повинні бути посилання в тексті.

6. Під час оформлення посилань слід писати: "...у розділі 1...", "...див.1.1...", "...на рис.1.1" або "...на рис.1.3", "...у табл.1.1", "... за формулою (1.2)" "...у рівняннях (1.13)-(1.15)...", "... у додатку А...".

Перелік посилань наводять у кінці тексту звіту з нової сторінки в тому порядку, в якому вони вперше згадуються в тексті з оформленням літературних джерел відповідно ДСТУ8302:2015.

5 Техніка безпеки

Забороняється допуск до навчальної практики студентів, які не пройшли первинного інструктажу на робочому місці з охорони праці та у військовий час в країні.

Студент повинен чітко виконувати правила охорони праці та протипожежної безпеки під час проходження практики в аудиторіях та спеціалізованих комп'ютерних лабораторіях, обов'язково пройти вступний інструктаж та інструктаж на кожному конкретному місці.

Керівник навчальної практики від кафедри забезпечує проведення усіх організаційних заходів в університеті перед початком:

- забезпечує проведення всіх методичних і організаційних заходів перед початком навчальної практики:

а) інструктаж про порядок проходження навчальної практики;
 б) обов'язковий інструктаж з охорони праці і техніки безпеки
 в) надання практикантам програми навчальної практики та методичних рекомендацій;

- відповідає за дотримання практикантами безпечних умов праці.

- забезпечує високу якість проходження практики згідно з затвердженою програмою;

- повідомляє студентів про звітність з навчальної практики;

- разом з завідувачем кафедри підводить підсумки проведення навчальної практики.

6 Рекомендована література

Основна література

1. Іванова О.В., Ювченко Н.М. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці : конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ. 2018. 156 с.

2. Данілова Н.В. Землеустрій : конспект лекцій. Одеса : ОДЕКУ, 2023. 130 с.

3. Толмачова А.В. Державний земельний кадастр : конспект лекцій. Одеса : ОДЕКУ, 2023. 138 с.

4. Толмачова А.В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Державний земельний кадастр» для студентів денної та заочної форми за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій». Одеса : ОДЕКУ, 2023. 57 с.

5. Данілова Н.В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Землеустрій» для студентів денної та заочної форми за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій». Одеса : ОДЕКУ, 2023. 43 с.

Додаткова література

6. Сакур М.М., Дядько І.І. Охорона праці в галузі : навч. посібник. Одеса: «Центр Медіа». 2012. 76 с.

7. Третяк А. М. Історія земельних відносин і землеустрою в Україні : навчальний посібник. Київ: Аграрна наука, 2002. 280 с.

8. Паньків З. П. Земельні ресурси : навчальний посібник. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 272 с.

9. Земельні ресурси та їх використання : навч. посіб. /А. М. Третяк та ін. Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2022. 304 с.

10. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підручник. Київ: КНЕУ, 2013. 779 с.
11. Паньків З. П., Наконечний Ю. І. Земельні ресурси. Практикум : навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 196 с.
12. Титова Н. І. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України : науково-навчальний посібник. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
13. Медведєв В. В., Лактіонова Т. М. Земельні ресурси України. Київ. 1998. 150 с.
14. Методичні рекомендації оцінки екологічної стабільності агроландшафтів та сільськогосподарського землекористування / А.М. Третяк, Р.А. Третяк, М.І. Шквир. Київ: Інститут землеустрою УААН. 2001. 15 с.
15. Методичні рекомендації з комплексної агроекологічної оцінки земель сільськогосподарського призначення / за ред. О.О. Ракоїд. Київ: Логос. 2008. 51с.
16. Фурман В.М., Люсак А.В., Олійник О.О. Ґрунтозахисна контурно-меліоративна система землеробства: навчальний посібник. Рівне: вид-во ФОП Мельнікова М.В. 2016. 215с.
17. Шапошнікова О.Ф., Мовчан Т.В., Кульчицька Л.А. та ін. Земельно-кадастрова документація та порядок її ведення: навч. посібник. Одеса: ІНТЕРПРІНТ. 2011. 190 с.
18. Михайлюк В. І. Експертна грошова оцінка земельних ділянок: посібник для самостійної роботи. Одеса: ОДАУ, 2021. 37 с.
19. Перович Л. М. Оцінка земель: підручник. Київ: Агроосвіта, 2014. 373 с.
20. Перович Л. М., Губар Ю. П. Оцінка нерухомості: навчальний посібник. Львів: вид-во НУ «Львівська політехніка», 2010. 296 с.
21. Паньків З., Ямелинець Т. Нормативна грошова оцінка земель в Україні: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 344 с.
22. Третяк А.М., Третяк В.М., Вольська А.О. Наукові проблеми методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок в Україні. *Наукові перспективи*. 2022. №3 (21). С. 131-144. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3\(21\)-131-144](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3(21)-131-144)

Нормативні документи

23. Земельний кодекс України : Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 25.10.2002 № 2768-III (поточна редакція від 12.05.2022р). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
24. Конституція України : Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР (поточна редакція - Тлумачення від 02.12.2019). URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>

25. Про Державний земельний кадастр : Верховна Рада України; Закон від 07.07.2011 № 3613-VI (поточна редакція — Редакція від 06.10.2015, підстава 597-19).

26. Про Державний земельний кадастр : Верховна Рада України; Закон від 28.06.2015 №3613-VI.

27. Про землеустрій : Верховна Рада України; Закон від 27.06.2015 № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>

28. Про оцінку земель : Верховна Рада України; Закон від 28.06.2015 № 1378-15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>.

29. Державні будівельні норми «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» ДБН 360-92, п.5.6-5.7 Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0044481-92>

30. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність : Верховна Рада України; Закон від 27.07.2013 № 353-XIV.

31. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : Наказ Держкомзему від 23.07.2010 № 548, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 01.11.2010 за № 1011/18306. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/zl011-10>.

32. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру : Кабінет Міністрів України; Постанова від 17.10.2012 № 1051. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051>

33. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : Держкомзем; Наказ, Класифікація від 23.07.2010 № 548 (остання редакція від 03.12.2012).

URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE18306.html

34. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2002 р. №1531. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-%D0%BF#Text>

35. Методика нормативної грошової оцінки земельних ділянок. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2021 р. №1147. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2021-%D0%BF#Text>

36. Податковий кодекс України. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/%20show/2755-17#Text>

37. Податкова служба України. Щодо порядку застосування нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по області як бази оподаткування земельним податком від 30 серпня 2023 року. Електронний ресурс: <https://tax.gov.ua/nove-pro-podatki--novini-/703800.html>